

כיצד תופסות הסטודנטיות בבית-רבקה את תפקידה של המדריכה הפדגוגית?

השני, אחריות מקצועית ומערכות יחסים מד"פית-סטודנטיות.

במחקר השתתפו 164 סטודנטיות ממכללת "בית רבקה" בכפר חב"ד, 67 משנה א (40.6%), 32 משנה ב (19.4%), ו-65 משנה ג (39.4%). וממצאי המחקר מעידים על ייחודיותה של המכללה ועל המרקם של אוכלוסיית הלומדות בו.

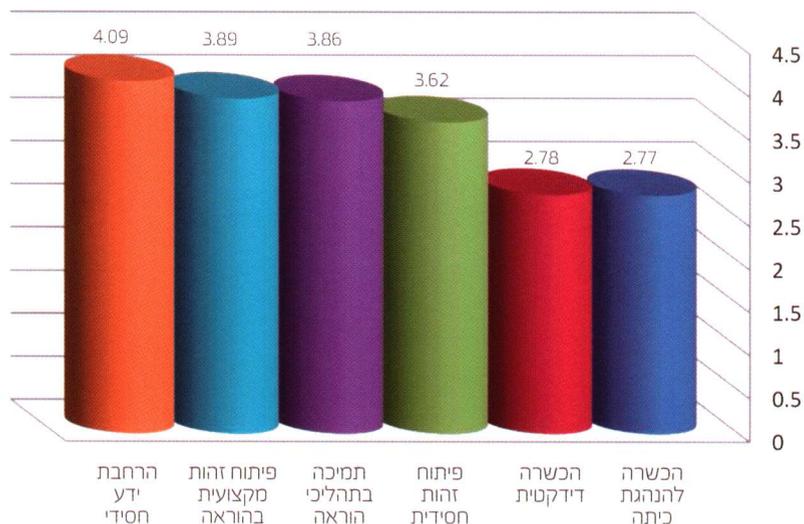
במחקר בדקנו מה מצפות בנות המכללה ללמוד בקורסי דידקטיקה. הופתענו לגלות כי פיתוח זהות חסידית עומד במקום הראשון, ולאחריו פיתוח זהות מקצועית בהוראה.

במחקר שנערך לאחרונה במכללת בית-רבקה, נבחנו תפיסות הלומדות במכללה, בשנים א-ג, כלפי תפקידי המדריכות הפדגוגיות כפי שבאו לידי ביטוי בקורסי דידקטיקה ובהדרכה הפדגוגית.

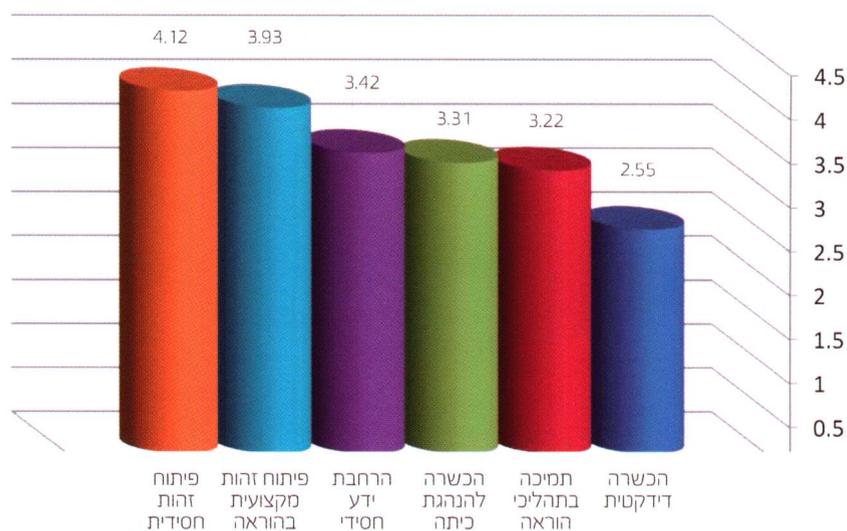
מטרת המחקר הייתה לטפח תרבות הערכה מכללתית רפלקטיבית באמצעות הערכת תפיסות הסטודנטיות, כאמצעי להתפתחותה המקצועית של המד"פית. תהליך זה עשוי לסייע למד"פית לנתח את ביצועיה ולהעריכם. בבחינת המודלים העוסקים בהערכת מורים ניתן למצוא כי איסוף אפקטיבי הכולל רגשות ועמדות של התלמידים בדבר ההוראה והלמידה, הינו דרך מקובלת ורלוונטית (Popham, 2004). ממדי ההערכה התייחסו לשני היבטים בתפקוד המד"פית: האחד, איכות ההוראה, יצירת סביבה לימודית וניהול תהליך ההוראה-למידה בקורסי דידקטיקה;

העובדה שדירוג המטרות כפי שהושגו בפועל עולה בקנה אחד עם הציפיות, מוכיחה שהן אכן מרוצות.

דירוג מטרות הקורסים המצופות

דירוג מטרות הקורסים כפי שהן באו לידי ביטוי

מתוך הנרטיבים של הלומדות, ניכרת שביעות רצון מקורסי הדידקטיקה בזיקה לתכנים ולהתאמתם לשדה החינוך במשנת חב"ד:

"אין מילים. התכנים מתאימים לכל התחומים, לדידקטיקה ולדרך החסידות"; "התכנים חסידיים, וכל היסודות הדידקטיים בזיקה לחסידות ולדרכי החסידות. התכנים עצמם חשובים ומעשיים מאוד"; "המד"פית מסתמכת תמיד על מקורות חסידיים - הנהגות של רביים, מאמרים וכדומה".

הלומדות מדגישות את ההיבט היישומי של הקורס:

"המד"פית מסתמכת על מחקרים ומביאה דוגמאות מהשטח. באמצעות הדוגמאות והסיטואציות שהמורה מביאה, השיעור מעניין וגורם לכך שתהיה משמעת טובה"; "אני לומדת מהמד"פית דברים ברורים שניתן ליישם בעבודה המעשית, ורואה ב"ה תוצאות".

והייתה גם ביקורת:

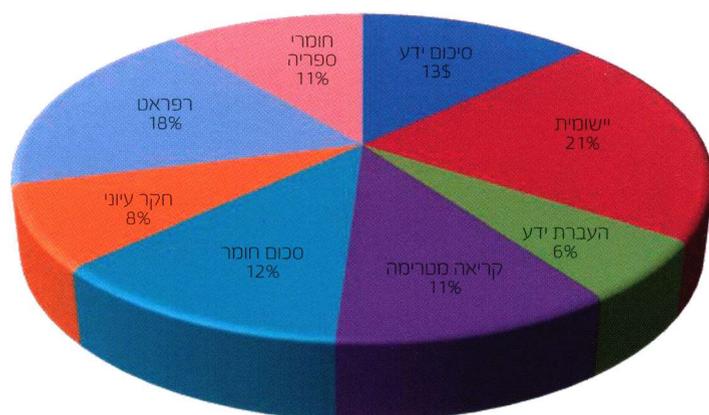
"לא תמיד התכנים חידשו לי משהו מועיל לעבודתי כמורה"; "המד"פית לא הצליחה להשיג רוגע וביטחון אצל התלמידות לגבי מסירת שיעור".

הלומדות מתארות למידה חווייתית במהלך שיעורי הדידקטיקה:

"המורה מלמדת בצורה מאוד מובנת וברורה"; "המד"פית מאוד משקיעה. נותנת דפים מעניינים, מפעילה בצורה מעניינת. משמעת מעולה". "הקניית טכניקות הוראה בצורה בהירה מתובלת בתכנים חסידיים"; "המד"פית מאוד משקיעה בשיעורים. זה מאוד חשוב לה, ומרגישים את זה"; "כיף. כל שיעור הוא חוויה".

מגוון המטלות בשיעורי הדידקטיקה, כפי שהופיעו בדיווחי הלומדות, מוצג בתרשים הבא.

מגוון המטלות

מגוון הפעילויות רחב ביותר, והנטל נתפס בהתאם. הדבר בא לידי ביטוי בדברי הנחקרות:

"יש עומס!!! ניתן לחלק מטלות במשך שלוש שנים ולא לתת הכול בשנה ג'!!"; "שהיו דרישות רציניות, אך לא דרישות מדכאות ומבטיחות כישלון"; "אין מספיק זמן בשיעורי דידיקטיקה- המון חומר הביתה בגלל חוסר זמן..."

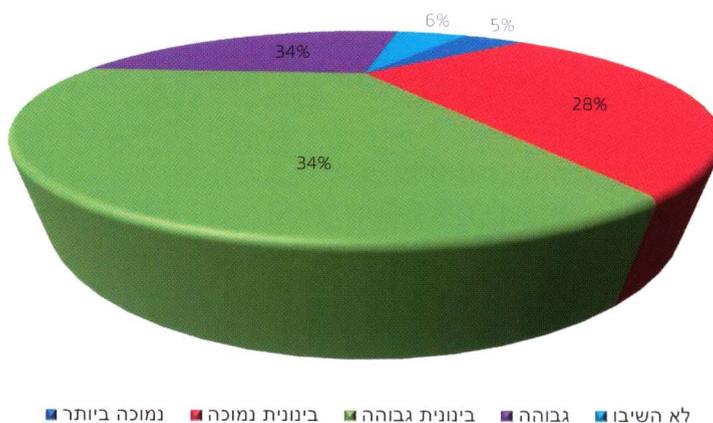
עם זאת, לומדות אחדות ממליצות להוסיף:

"הצפייה במסגרת העבודה המעשית, הרי מלמדת ועוזרת יותר מכל השיעורים במכללה. לכן כדאי להוסיף עוד יום של צפייה"; "מבקשת יותר הפניה לספרייה

ולמקורות מידע; "היה טוב אילו היו נותנים עוד שעות כאלה במערכת... כי זה באמת מלמד אותנו איך להיות מורות מקצועיות יותר!"

רוב המשתתפות במחקר דווחו כי רמת המוטיבציה שלהן ללמידה היא גבוהה או בינונית-גבוהה. בבדיקת טיפוח המוטיבציה על ידי המד"פית, נמצאה בקרב הסטודנטיות רמת מוטיבציה גבוהה מעט יותר מזו שמטפחות המורות. לפניכם התפלגות הדיווח העצמי של הלומדות בזיקה למוטיבציה ללימודים במכללה.

רמת המוטיבציה ללמידה

לומדות רבות הביעו הערכה לאישיותה של המד"פית, ודווחו על מערכת יחסים טובה בין ובין המד"פית.

"ממש נהניתי עם המד"פית. היא מלמדת בצורה טובה ויפה... למדתי ממנה המון! דמות מיוחדת! מקרינה דוגמה אישית"; "אפשר להרגיש בנוח לפנות אליה בכל תחום"; "אני יודעת שתמיד יש לאן לפנות"; "יחס אנושי וחם גם בדברים שלא נוגעים לשיעור ולמכללה. אכפתיות"; "מקשיבה גם כשגולש לפסים אישיים. מרגישים נוח להתייעץ ולשתף אותה"; "רציתי לקבל הכול, בשביל זה באתי לפה. לאט-לאט קיבלתי הכול. המד"פית שלנו מדהימה!"

ואף הביעו הערכה חיובית והכרת תודה:

"ישר כוח! הכי חשוב (לפי דעתי) בקורס דידיקטיקה זה המעשיות! השנה אנחנו מקבלות קורס מעשי, מה קורה ומה צריך לעשות. הבנות משתפות בחוויות אישיות מהסטאז', וזה מאוד עוזר!!! גם לאלה שלא שואלות, ואחר-כך נתקלות בבעיה דומה"; "התכנים ב"ה טובים וממוקדים... תלמידות מעלות אסוציאציות מהשטח, והמורה עוזרת בפתרון הבעיות. מאוד מועיל זו לזו".

בין הנחקרות נמצאו כאלו שהביעו שביעות רצון גם מעצם עריכת המחקר:

"בסך-הכול אתם מנסים לשפר, ישר כוח! נשמח לגיוונים בשיעורים ולפעילויות חברתיות"; "ישר כוח! אני מאוד אוהבת את המכללה, הווייתו ולימודיו. זו אכן עבודת קודש! בהצלחה".

לממצאי המחקר היבטים יישומיים. הממצאים מצביעים על הערכה חיובית כלפי המד"פיות בהיבטים השונים של ההוראה ושל ההדרכה הפדגוגית, ומן הנרטיבים של הלומדות ניכרת שביעות רצון מתחומי ההוראה-למידה וכן ממערכת היחסים מד"פית-לומדות. יחד עם זאת, עלו המלצות והצעות לשיפור, אשר ניתן ליישמן במכללה.

ד"ר גיטה הוקח וד"ר שלומית דקל הן חברות ועדת מחקר במכללת "בית רבקה"